

میژوو دوپاته ئەبیتەوه بەلام، ناگەریتەوه !

محەمەدی کەریمی

(رۆژنامه نووسی سەر بە خۆ)

جولانەوهی ئیسلامی لە زۆربەى ولاتانى ناوچهکەدا درێژەى بوو ، بەلام تاوهکوو بەرپابوونی راپەرین لەئێراندا ولە هەفتاکاندا ،هیچکام لەو جولانەوانە نهیانتوانیوو ببنە رهوهندیکی سیاسی جیى متمانه و هەر وهها کارگێریکی سەرەکی وکاری لە ساحەى سیاسی هەر کام لەو ولاتانەى که جم و جولى ئیسلامیان تیکهوتبوو .جیهادی ئیسلامی فەلەستین (حەماس)یەکیک لەو وینە زەق و زیندووانەیه ،که لە 1967 ولە دواى جەنگی بەناوبانگی عەرەب و ئیسراییل(شەرى شەش رۆژە) لە دایک بوو، ئەویش لە واقعیدا بەرهمەى(حەرەکەى برایهتى) عەرەبه که لەمیسر سازدرا وتاوهکو ئەو کاتیش ،ئاسەواریکى ئەوتۆله کۆمارى ئیسلامى ئیران لە ئارادا نەبوو .

راپەرین ، جولانەویەکه بۆ وهدهستهینانى ئازادى و بەرپاکردنى عهدهالت و یهکسانی و لە بۆ پاراستنى حورمهتى مرۆفایهتى .

جولانەوهی ئیسلامی و دهولهتى ئیسلامى ، نه تەنیا بەرهمەى راپەرینی گەلانى ئیران نەبوو ، بەلکو چهکیکی زۆر بەهێز و کاری بوو ، که بۆ سەرکوتکردنى راپەرینی گەلانى ئیران هاته کایهوه .ئەو راپەرینهى که کۆشكى خاویداوهکانى سهرتاپای گۆی زهوى لهرزاندهوه .

ئەوانەى که پێویستیان بە پشتوینی سهوز و پتهو بوو ، لە کەش و ههواى شەرى شوومى جیهانى ساردى سەردەمدا . پول و پارەیان هەلپرشت . گەلاله و پرۆژەى رەنگاورهنگیان دارپرشت . بە پەله و بە بى هەلە کۆبوونهوهى جۆراوجۆریان تاشى وپێکیانخست لە بۆ ئیسلامیکردنى شۆرش ونهیا نهپشت راپەرینی گەلانى ئیران سەر کهوێت .!سەریش نەکهوت .

راپەرینی 1978 ی گەلانى ئیران ، وینەى تهواونوین وئاوینەى دەرونی دەیان ملیۆن خەلکی وهزالهاتووی ئەم ولاته بوو ، بەلام شۆرشى ئیسلامى و حکومهتى ئیسلامى ، مایه و سهرمایهى شەرى جیهانى سارد بوو .دهسترهنج و بەرهمەى گرنگترین معادله و معامله مۆدیرنهکانى جیهانى ئەوکاتی بوو .!

داپێژەرى سیاسەت و سازکەرى ستراتییژى کۆمارى ئیسلامى و دواى ئەویش ، سازدەر و بناغه داپێژەرى بن لادن و القاعیده ،حکومهته زلهیزهکانى جیهانى بوون .ئەو حکومهتانهى که هەر ئیستهکه وخۆیان بە دەست وپلى ئەو قور وچلپاوانهوه گیریان کردووه که خۆیان سازیان کردوون .چ لە ئیران وچ لە چیچینیستان وئەفغانستان و چ لە ناوعیراق و پاکستان و...و...له هەر شوینیکی که هاوار وههپهشەى مەرگ ولهناوچوون و ئاوارهى و سهرگەردانى دیتە گۆی ،هەر لهو شوینە هالآوى ئیسلامیشى لپوه هەلدهستیت .

خومهینى له دواى 15 سال تهبعید له عیراق ، سهرئەنجام له پاريس و له پیتەختى فەرهنسهوه ، بەرهو ئیران هەلفرى و لە تاران نیشتهوه .نەوهک لە نەجهف و کەربەلاو لە قوموهوه .

گەر خومهینى سەرکهوت وههمديسان دانەکهوت بە هۆى ئەو خەلکه خەرفاوهى پیتشهنگى نەبوو .بەلکو ، لە ریگەى حیزبه هەلخه لهتاوهکان و بههۆى هیزه سیاسى سهرلێشیاوهکانهوه سەرکهوت ئەوانهى که وینەى ئاغایان لە ناو چهقى (مانگ)دا ، دیتبووهوه ،دهیانخسته بەر چاوى خەلکی

ھېشتەكەيش ياساي بىنەپەتى كۆماری ئىسلامى ئىران جەوھەر و مېككەبىبى سورى ئەو ئىسك سووك وپىست ئەستورە سورپەرەستانەى لىوۋ دەتكى ،كە بوونە پالپىشتى دىۋەزمەى مەرگ و وپرانى بە خەيالى خاۋى پىشت لە عەرددانى شەيتانى گەورەى ئەمريكايى .

پاستىيەكان لە زەينى كۆمەلى تازە پىگەيشتوۋى تەمەنى پترلە 25 سالى پابردوودا نىيە و زۆرىنەى خەلكىش ،ھېشتەكە لە ناوەرۆكى زۆربەى رووداو و كارەساتەكانى پابردوۋى پابردوۋىيان ئاگەدار نەبوونەتەوۋە گەرچى ،ئەم زانینانەيش پىداۋىستىيەكى گىرنگ و وىستىيىكى گەلى و نىيازىكى زەرورى مېژوۋىيە بەلام ،ھەر دەلىلى پاستىيەكان قىيان تىكەوتوۋە .ئەدى نا ؟ بۆچ زۆربەى ھەرە زۆرىان قور و قەپيان كىدوۋە ؟. وەك بلىلى پاست بىژەكان توۋشى ناساغى مېشك و بەرەوروى نەخۇشى لە بىرچوونەوۋە بوون .يان تەپ و تۆزى ترس و دلە پاوكى و دورونكى و دوو دلىان لى نىشتوۋە كە ناتوانن پاستىيەكان وەك خۇيان چۆنن بىنانووسنەوۋە و ھەقىقەتەكان بى ئەم لاو ئەولا بۆ نەوۋەكانى داھاتوۋى كورد لە گىشت كوردستان دابىژن و بىلىنەوۋە .

حكايەت و داستان و ئەفسانە و بەيت و بالۆرەى لەم چەشەنە زۆر و جۆراوچۆرن ، كە بە گىشتى لەجىياتى ئەوۋى شتىكمان سەبارەت بە پاستىيەكانى مېژوۋو بدەنە دەست .زىاتر بە دەورى خۆھەلكىشان و تىھەلكىشاندا دەسورپىن و دەخولىنەوۋە .زۆربەى ھەرەزۆرى مېژوۋى پاستىيەكانمان لىدەشارنەوۋە و چارشىۋو بە سەر كەين و بەينەكاندا دەدەن بە بى ئەوۋى جى وشوین و پىگەى پاست و دروستى خۇيان و خۆمانمان لە دنياى ئەمرۆ و لەجىھانى سەبەينىدا بدەنە دەست ؟.

مرۆف ، لە رۆجنايى ئەمرۆۋە دەپۆانیتە پابردوۋ ،بۆ ئەوۋى پىگەى چارەى گونجاۋى كاتى وداھاتوۋى خۇى بە باشى بدۆزىتەوۋە بەلام زۆربەى رۆشنىيران و حىزبەكانى كوردى ، بە پىچەوانەى ئەم پاستىيە ھەر باى كۆن بە بادەكەن .پابردوۋ دوپاتە دەكەنەوۋە و تەمەنى پابردوۋ دەژىنەوۋە و دەبىوۋژىنەوۋە ؟.مەرجى سەرەكى رەفتار و كردار و جم و جوولە و ھەلس و كەوتىش محەك .نەك بە تەنپادروشمەدان و دروشم گۆرپىن .شەل نىيە ،بەلام گىرە و دەلەنگىت ئەوۋىيە .

زۆر وینەى پىش و پاشى شۆرپى گەلانى ئىران و ئاسەوارەكانى ئاۋىنەى خۆاروخچى رۆژان ومانگان و سالانى دواى ئەم بەسەرھات و بە ھەلەداجوونانە ،لەعىراقى ھىوا و ئاشتى و اخەرىكن زۆرلە سەرە خۇ خۇيان دەردە خەن .بە كەمەكىك جىاوازی كەلتورى و ئال و گۆرپوۋى مۆرە دەستكردەكان و جىگۆرپكى لە نىۋان داشەھارەكان و ھەرۋەھا بە خۇ پىكخستن لە گەل ھەل و مەرچەكانى سەردەم و بە پىي نىازەكانى مېژوۋىيى سىياسى و تايبەت بە كۆمەلگە و لە روۋى پىداۋىستىيەكانى رۆژ و كاتى جىھانى نوئ . بەگىشتى شىعەكان و بە تايبەتى عەلى سىستانى و اخەرىكى سەپاندنى جۆرە بىرپارگەلىكى سىياسى ئايىنىيە . سىستانى بە گوشارخستنە سەر نەتەوۋە بەگىرتوۋكان و لە پىگەى بىرپارى 1546 خۇى لە محەكى ھەموو لايەنەكانى ناوخۆى و دەردەكى دا بە (U.n) ىشەوۋە كۆتايى بە ناخۇشى قورسى نىۋان موقتەداسەدر و ئەمريكاهىنا و لە نوپىترىن بىرپارىشى كە بۆ داھاتوۋى فلوجە لە 12ى ئەم مانگەدا پايگەياند .گىشت گەلان و ھەموو ئاين و زمانەكانى عىراق دەگىرتەوۋە.....بىرپارىك كە تەنپالە وەلى فەقى دەوۋەشپتەوۋە .ھەمان ئەو بىرپاراتەى كە ماوۋەبەك لەمەو بەر ،ھەر خۇى بوو كە رەتى دەكردەوۋە .ھاوار و گۆرپەشەى ئەو بوو كە واى لە U.n كىرد تا بىرپارى 1546 ى كورت كاتەوۋە .

گەر لە دوازە سالى پابردوودا ،ھەلەكان و خاۋەن ھەلەكان بوونە لەمپەر لە بەرانبەر وىست و ئارمانجەكانى گىشتى ابەلام ،كىشەكان ھەمدىسان بوونەتەوۋە مايەى سىركردنى ھەستى گىشتى .انەپاران چ سووك و سادە و زۆرھەرزان سەددىكىان سازكردوۋە ،لە بەرانبەرھىوا و ئاۋاتى خەلكى .بۆ ئەوۋى ھاۋارى پاستەقىنەى بەگىرتن بىخكىنن و لە وەيش گىرنگىر پىفراندۆم نە دركىنن . لەولاشەوۋە مشترىيە شۆخ و شەنگەكانى جىھانى نەوت ھەلەكانيان چەد بە باشى قۆزتۆتەوۋە .

ھىتەزەكانى شۆقىنى خۇيان تەپاركدەوۋەتەوۋە و كۆنە بەعسىيەكان بەكىانگرتوۋەتەوۋەتىرۋرىستەكانىش سەرتاپاى عىراقىان لە خوین و لە زوخاۋ ھەلكىشاۋە و.....! ناشكرىت نا .!

هەللووشینی دەریایەک نەوتی ڕەشی چلکن وچەور و بۆرۆگەنیو، ئیشیکی ھەروا سووک و سادە و ساکار و کار ھەرکەسیک وزۆریش ھاسان نییە .

بە ئارامی وبئ دەردەسەری گەلئ بدۆشی وولاتیک دادۆشی و....کەس ھیچ نەلئ و ھەموو کپ بن وزمانبەستراوہبە ھەموو کەس ناکریت !.

دەست بەستە و زمانبەستە .دەستە و تاقمی ڕەنگاوپەنگی دەستە بە دەستە ی گەرکە .پڕبە دلّ ولە سەرمەیل و بە ڕەغبەتی پیداو یستی رۆژ و و نیازی سەردەم گونجاو لە گەلّ شوین وریگە وگشت ئەمانەیش لە کات و ساتی خۆیدا و ھەرکامەیش لە جیی خۆیدا .پڕۆقە و پڕۆژە ی لە پێشدا دارپژراو وئامادەکراوی گەرکە .

تۆبلی میژووی ڕابردووی ئیران لەعیراق دووبارە نەبیتهوہ .؟؟ یان میژووی کۆنی کورد سەرلە نوئ وچەند پاتە نەبیتهوہ ؟. ڕاستە داھاتوویەکی نزیک وەلامی ئەم پرسیارانەمان دەدەنەوہ بەلام ،ئاخۆ بەرپرسیانی کورد خۆیان وگەل و ولاتیان ،لە بۆ ئەم ئەگەر وئەگەرانیە ئامادە کردوہ ؟.

[mohammed_karim](#)